

İÇİNDEKİLER

| | |
|------------------|-----|
| TAKDİM | VII |
| TEŞEKKÜR..... | IX |
| KISALTMALAR..... | XXI |
| GİRİŞ..... | 1 |

BİRİNCİ BÖLÜM YARARLANMANIN HUKUKİ REJİMİNİN ÖZNESİ: ORMAN

| | |
|--|----|
| I. Kavramsal ve Yasal Çerçeve | 11 |
| A. Orman Kavramı..... | 15 |
| 1. Orman Kavramının Tespitinde Başvurulan Unsurların Muhtevası..... | 17 |
| a. Asli Unsur: Arazi | 17 |
| b. Bütünleyici Unsurlar..... | 21 |
| 2. Orman Kavramının Tespitinde Başvurulan Unsurların Niteliği | 24 |
| B. Orman Niteliğinin Kazanılması | 25 |
| 1. Kamulaştırma ile Orman Niteliğinin Kazanılması | 26 |
| 2. Devletleştirme ile Orman Niteliğinin Kazanılması..... | 27 |
| C. Orman Vasfının Tespiti: Kadastro Usulü | 30 |
| 1. Tarihsel Süreç..... | 31 |
| 2. Hukuki Niteliği ve Mahiyeti..... | 40 |
| D. Orman Niteliğinin Kaybı..... | 46 |
| 1. “Orman Sayılmaz” Nitelemesi ile Orman Niteliğinin Kaybı.... | 46 |

| | |
|--|----|
| 2. Orman Sınırları Dışına Çıkarma Suretiyle Orman Niteliğinin Kaybı..... | 53 |
| a. Orman Kanunu'nun 2/A ve 2/B Bendleri Uyarınca Orman Sınırı Dışına Çıkarma..... | 53 |
| a) Anayasal Sınırlandırmanın Anayasal İstisnası Olarak 2/A ve 2/B | 54 |
| b) 2/A Uygulaması Uyarınca Orman Sınırları Dışına Çıkarma..... | 61 |
| i. Funda ve Makilerle Örtülü Yerlerden Tarım Alanlarına Dönüştürülmesinde Kesin Yarar Bulunan Yerler | 63 |
| ii. Bilim ve Fen Bakımından Hiçbir Yarar Görülmeyen ve Tarım Alanlarına Dönüştürülmesinde Kesin Yarar Bulunan Alanlar...64 | |
| iii.2/A Uygulamasına Konu Olmayacak Alanlar..... | 65 |
| c) 2/B Uygulaması Uyarınca Orman Sınırları Dışına Çıkarma..... | 66 |
| i. 31/12/1981 Tarihinden Önceki Durum..... | 66 |
| ii. Bilim ve Fen Bakımından Orman Niteliğini Tam Olarak Kaybetmiş Yerler | 68 |
| iii.2/B Uygulaması Uyarınca Orman Sınırları Dışına Çıkarılacak Alanlar | 72 |
| d) 2/B Uygulamasına Konu Olmayacak Yerler | 74 |
| b. Orman Kanunu'nun Ek 16'ncı Maddesi Uyarınca Orman Sınırları Dışına Çıkarma | 74 |
| c. Orman Sınırları Dışına Çıkarma Uygulamalarının Değerlendirilmesi..... | 84 |
| II. Kamu Malı Teorisi Açısından Orman Alanları | 92 |
| A. Hukuki Niteliği | 92 |
| 1. Tarihsel Süreçte Ormanların Hukuki Niteliği | 95 |
| a. 1858- 1917 Yılları Arasında Ormanların İşlevlerine Göre Kamu Malı Niteliği | 95 |
| a) Cibal-i Mübaha Ormanları | 95 |

| | |
|--|-----|
| b) Devlet, Köy ve Kasabalara ait Ormanlar..... | 98 |
| b. 1917- 1937 Yılları Arasında Ormanların İşlevlerine Göre Kamu Malı Niteliği | 99 |
| c. 1937-1956 Yılları Arasında Ormanların İşlevlerine Göre Kamu Malı Niteliği | 101 |
| 2. Güncel Kategoriler Işığında Ormanların Hukuki Niteliği | 105 |
| a. Vasıf ve Karakter İtibarıyla Ormanlar..... | 105 |
| a) Muhafaza Ormanları..... | 106 |
| b) İstihsal Ormanları..... | 110 |
| c) Milli Parklar | 113 |
| i. Tanımı | 113 |
| ii. Kamu Malı Teorisi Bakımından Hukuki Niteliği .. | 116 |
| iii. 'Orman' Niteliği..... | 117 |
| b. Vasıf ve Karakter Tasnifi Dışında Kalan Ormanlar..... | 119 |
| a) Sahipsiz Mal Niteliği..... | 121 |
| b) Kategori İhtiyacı: Kategorinin Dönüşen Paradigma Üzerinden Tespiti..... | 130 |
| i. Orman Paradigması..... | 134 |
| ii. Paradigmanın Dönüşümü | 141 |
| iii. Paradigmanın Açılımı: Kamusal Ariyet Doktrini ("Public Trust Doktrini")..... | 143 |
| (i) Tabii Servet ve Kaynaklarda Mülkiyet Sorunu | 147 |
| (ii) Tabii Servet ve Kaynakların "Kamu Yararı" Amacıyla Kullanımı | 148 |
| (iii) Devletin Rolü | 150 |
| iv. Kamusal Ariyet Doktrinin Türkiye'de Ormanlar Bakımından Uygulaması | 152 |
| B. Mülkiyet Rejimi..... | 154 |
| 1. Devlet Ormanları ve Mülkiyet Rejimi | 155 |
| a. İdarenin Kamu Malları Üzerindeki Yetkisi..... | 157 |
| a) Denetim ve Gözetim Yetkisi | 158 |
| b) İdari Mülkiyet Anlayışı..... | 160 |

| | |
|--|-----|
| c) Kamu Mülkiyeti Anlayışı..... | 164 |
| d) Değiştirilmiş Özel Mülkiyet veya İkili Yapı Anlayışı. | 167 |
| e) Denetim ve Gözetim Yetkisi ile İdari Mülkiyet Arasında Bir Yetki Anlayışı | 169 |
| b. İdarenin Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altında Olan Mallar Üzerindeki Yetkisi..... | 170 |
| a) Hakimiyet Yaklaşımı | 173 |
| b) Mülkiyet Dışında Anlayışı | 174 |
| c) Denetim ve Gözetim Yetkisi Anlayışı..... | 176 |
| d) İdare Hukuku Mülkiyeti Anlayışı | 178 |
| c. İdarenin Devlet Ormanları Üzerindeki Yetkisi..... | 180 |
| 2. Özel Ormanlar ve Mülkiyet Rejimi (İdarenin Yetkisinin Mahiyeti) | 190 |
| 3. Kamu Tüzel Kişilerine Ait Ormanlar ve Mülkiyet Rejimi | 201 |

İKİNCİ BÖLÜM

ORMANLARDAN YARARLANMA USULLERİ

| | |
|---|-----|
| I. Devlet Ormanlarından Yararlanma | 203 |
| A. Genel Yararlanma | 204 |
| 1. Orman Parklarından (Mesire Yerlerinden) Yararlanma | 205 |
| 2. Kaynak Sularından Yararlanma | 212 |
| B. Özel Yararlanma | 215 |
| 1. Özel Yararlanma Rejimine Hâkim Olan İlkeler | 216 |
| a. Yararlanmanın İstisnailiği İlkesi..... | 216 |
| a) Yararlanmaya Konu Alanın Niteliği | 217 |
| b) Yararlanmanın Konusu | 218 |
| b. Kamu Yararı ve Zaruret İlkesi | 219 |
| a) Kamu Yararı İlkesi | 220 |
| i. Sürdürülebilir Ormancılık ve Kamu Yararı..... | 225 |

| | |
|---|-----|
| ii. Kamu Yararının Belirlenmesi | 232 |
| (i) Kamu Yararının Belirlenmesinde Anayasal Sınırlandırmalar | 232 |
| (ii) Kamu Yararı Olduğu Değerlendirilen Faaliyetler | 238 |
| ((i)) Madencilik Faaliyeti..... | 239 |
| (((i))) Kamu Yararının Zaruret İlkesi ile Birleşmesi: Yer Seçimi ve Orman Ekosistemi Dışında Gerçekleştirilmesine İlişkin Değerlendirme..... | 251 |
| (((ii))) Kamu Yararının Faaliyet Öncesi ve Sonrası Yükümlülüklerle Dengelenmesi | 254 |
| (((iii))) Kamu Yararının Faaliyette Başvurulan Araçlarla Birlikte Değerlendirilmesi | 256 |
| (((iv))) Kamu Yararının Faaliyetin Her Aşamasında Yeniden Değerlendirilmesi: Kapasite Artışlarının Kümülatif Etkileri ve Faaliyetin Entegre Niteliği..... | 259 |
| ((ii)) Turizm Yatırımları..... | 262 |
| ((iii)) Yenilebilir Enerji Sistemleri..... | 275 |
| ((iv)) Orman Kanunu'nun 17'nci Maddesinin 3'üncü Fıkrası ve Ek 9'uncu Maddesi Uyarınca Öngörülen Faaliyetler | 286 |
| ((v)) Orman Kanunu'nun 18'inci Maddesi Uyarınca Öngörülen Konular | 305 |
| (((i))) Arkeolojik Kazı ve Restorasyon ile Tarihi Eserlerin Restorasyonu Faaliyeti | 306 |
| (((ii))) Yeraltı Depolama Tesisleri..... | 308 |
| (((iii))) Fabrika, Hızır ve Şerit Tesisleri..... | 311 |

| | |
|---|-----|
| (((iv))) Balık Üretim Tesisleri..... | 314 |
| ((vi)) Serbest Bölgeler | 316 |
| ((vii)) Ağaçlandırma ve İmar-İhya Faaliyeti..... | 320 |
| b) Zaruret İlkesi | 324 |
| c) Kamu Yararı ve Zaruret İlkesinin Ortaya Konulmasında Başvurulan Araçlar | 328 |
| i. İdari Süreç: Çevresel Etki Değerlendirmesi | 328 |
| ii. Yargılama Süreci: Bilirkişi Raporları..... | 332 |
| c. Sınırlı Yararlanma İlkesi | 338 |
| d. Karşılık İlkesi..... | 343 |
| a) Karşılık İlkesinin Belirlenmesinde Anayasal Sınırlandırmalar | 344 |
| b) Karşılık İlkesinin Muhtevası..... | 351 |
| 2. Özel Yararlanma Usulleri | 360 |
| a. İzin..... | 364 |
| a) İzin İşleminin Hukuki Niteliği ve Benzer Kavramlardan Ayrıştırılması | 365 |
| b) İzin Usulü..... | 368 |
| i. Ön İzin Aşaması..... | 369 |
| (i) Ön İzinin Hukuk Niteliği | 369 |
| (ii) Süreç Olarak Ön İzin | 375 |
| ii. Kesin İzin veya Kesin Tahsis Aşaması | 380 |
| iii. Taahhüt Senedi Aşaması | 384 |
| b. Kira Sözleşmesi | 391 |
| c. İrtifak Hakkı | 397 |
| a) İrtifak Hakkının Tesis Edilebilme İmkânı | 398 |
| b) İrtifak Hakkının Hukuki Niteliği..... | 405 |
| i. İdari İrtifak | 405 |
| (i) İdari İrtifak Hakkının Konusu | 405 |
| ((i)) İdari İrtifakın Özel Mülkiyete Tabi Taşınmazlar Üzerinde Kurulması..... | 406 |

| | | |
|-----------|--|-----|
| (((i))) | Kamulaştırma Usulüne Göre Tesis Edilen İrtifakların İdari İrtifak Niteliği | 407 |
| (((ii))) | Özel Mülkiyete Getirilen Sınırlandırmaların İdari İrtifak Niteliği..... | 408 |
| (((iii))) | Özel Mülkiyet Sınırlandırmaları ve Kamulaştırma Usulü Çerçevesinde Başvurulan İrtifak Haklarının İdari İrtifak Niteliği..... | 409 |
| ((ii)) | İdari İrtifakın Kamu Malları Üzerinde Kurulması..... | 409 |
| (ii) | İdari İrtifak Hükümleri..... | 410 |
| ((i)) | Türk Medeni Kanun'dan Farklılaş(tır)ma İhtiyacı..... | 411 |
| (((i))) | Kamu Malının Tapu Siciline Kaydı Meselesi..... | 413 |
| (((ii))) | İrtifak Hakkının İzne Bağlanması . | 414 |
| (((iii))) | Devletin Kamu Malları Üzerindeki Yetkisinin Mahiyeti..... | 415 |
| ((ii)) | Farklılaş(tır)manın Dayanağı: Subjektif Amme Hakkı Teorisi | 416 |
| ((iii)) | Farklılaş(tırıl)an Hükümler..... | 418 |
| ii. | Medeni Kanun'a Göre Kurulmuş İrtifak Hakkı | 420 |
| iii. | Değerlendirme | 422 |
| c) | İrtifak Hakkının Kurulma Usulü | 424 |
| i. | Kesin Tahsis ve Kesin İznin İrtifak Hakkına Dönüşme Süreci: İzin Aşaması | 426 |
| ii. | İrtifak Hakkının Kurulma Aşaması | 430 |
| d) | İrtifak Hakkının Türleri..... | 434 |
| i. | Üst Hakkı..... | 438 |
| (i) | Üst Hakkının Kapsamı | 440 |
| (ii) | Orman Alanları Üzerinde Üst Hakkı Kurulması..... | 442 |

| | | |
|-----------|--|-----|
| ((i)) | Üst Hakkının Özelliklerine Göre Orman Alanları Üzerinde Kurulması.... | 447 |
| (((i))) | Bağımsız Niteliğine Göre Üst Hakkı Kurulması | 450 |
| (((ii))) | Sürekli Niteliğine Göre Üst Hakkı Kurulması | 456 |
| (((iii))) | Devredilme Özelliği ve Ormanlarda Devamlılık İlkesi | 462 |
| ((ii)) | Üst Hakkı Hükümlerine Göre Orman Alanları Üzerinde Kurulması.... | 466 |
| (((i))) | Turizmi Teşvik Kanunu Uyarınca Süresinden Önce Devir. | 467 |
| (((ii))) | Yap-İşlet-Devret Kanunu Uyarınca Süresinden Önce Devir. | 471 |
| ((iii)) | Bağımsız ve Sürekli Nitelikli Üst Hakkı Üzerinde İpotek Tesisi | 472 |
| ii. | İntifa Hakkı | 476 |
| (i) | İntifa Hakkının Kapsamı | 477 |
| (ii) | Orman Alanları Üzerinde İntifa Hakkı | 479 |
| ((i)) | Orman Köylüsünün İntifa Hakkı..... | 481 |
| ((ii)) | Orman Köylüsü Dışındakilerin İntifa Hakkı..... | 485 |
| iii. | Kaynak İrtifakı..... | 488 |
| iv. | Mecra İrtifakı..... | 489 |
| v. | Zorunlu Geçit Hakkı..... | 495 |
| II. | Özel Ormanlardan ‘Yararlanma’..... | 499 |
| A. | Özel Ormanlardan ‘Yararlanma’ Sürecinin Tarihsel Gelişimi | 502 |
| B. | Özel Ormanlardan ‘Yararlanma’ Rejimine Hâkim Olan İlkeler... 504 | |
| 1. | Kamu Yararı ve Zaruret İlkesi | 504 |
| a. | Ormanın Tabii Vasfının Korunması Kriteri | 505 |
| b. | Ormanın Kapalılık Durumu ve Arazinin Topografik Yapısı..... | 505 |
| c. | Orman içi Açıklıklar ve Bozuk Orman Alanları | 506 |

| | |
|--|-----|
| 2. Sınırlı Yararlanma İlkesi | 507 |
| a. Malikin Yetkisi ('Yararlanma' Hakkı)..... | 508 |
| b. Diğer Faaliyetler..... | 510 |
| C. Özel 'Yararlanma' Usulleri | 512 |
| 1. Yararlanma Usulü ve/veya Kolluk Usulü Olarak İzin | 512 |
| 2. Sözleşme | 515 |
| SONUÇ | 517 |
| KAYNAKÇA..... | 529 |